EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 27.5.2025
COM(2025) 250 final

2025/0138 (BUD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin solidaarisuusrahaston varojen käyttöönotosta tuen antamiseksi Itävallalle, Puolalle, Tšekille, Slovakialle ja Moldovalle syyskuussa 2024 esiintyneiden tulvien johdosta ja Bosnia ja Hertsegovinalle lokakuussa 2024 esiintyneiden tulvien johdosta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

Tämä päätös kattaa 280 740 903 euron käyttöönoton Euroopan unionin solidaarisuusrahastosta, jäljempänä ’EUSR’, neuvoston asetuksen (EY) N:o 2012/2002[1], jäljempänä ’EUSR-asetus’, mukaisesti avun antamiseksi Itävallalle, Puolalle, Tšekille, Slovakialle, Moldovalle ja Bosnia ja Hertsegovinalle vuonna 2024 tapahtuneiden luonnonkatastrofien (tulvien) vuoksi.

Tähän varojen käyttöönottoa koskevaa ehdotukseen liittyy määrärahasiirto DEC 10/2025, jossa ehdotetaan, että eurooppalaisesta solidaarisuusvarauksesta, jäljempänä ’solidaarisuusvaraus’, siirretään 270 077 316 euroa EUSR:n toimintamäärärahojen budjettikohtaan sekä maksusitoumus- että maksumäärärahoina.

2. TIEDOT JA EHDOT

2.1 Itävalta – luonnonkatastrofi viereisessä valtiossa: syyskuun 2024 tulvat

(1) Itävalta toimitti 29. marraskuuta 2024 hakemuksen, joka koski EUSR:stä maksettavaa rahoitusosuutta syyskuun 2024 tulvien takia toteutettujen hätä- ja pelastustoimien rahoittamiseen.

(2) Itävalta haki rahoitusosuutta EUSR:stä 12 viikon määräajan kuluessa siitä, kun katastrofi aiheutti ensimmäiset vahingot 13. syyskuuta 2024. Hakemus sisältää kaikki EUSR-asetuksen 4 artiklassa edellytetyt tiedot. Itävalta toimitti 6. joulukuuta 2024 päivitetyn hakemuksen alkuperäiseen hakemuspakettiin sisältyneiden tietojen täydentämiseksi.

(3) Kyseessä on luonnonkatastrofi, joka kuuluu EUSR:n soveltamisalaan.

(4) Itävallan viranomaiset jättivät hakemuksen EUSR-asetuksen 2 artiklan 4 kohdassa säädetyn ’viereisessä valtiossa’ tapahtuneeseen luonnonkatastrofiin liittyvän kriteerin perusteella. Kohdassa säädetään, että EUSR:n tuki voidaan ottaa käyttöön myös, kun kyseessä on tukikelpoisessa valtiossa tapahtunut luonnonkatastrofi, joka on suuri luonnonkatastrofi myös viereisessä tukikelpoisessa valtiossa. Itävallan arvion mukaan katastrofista aiheutuneiden välittömien vahinkojen kokonaismäärä on 1 711,6 miljoonaa euroa. Tämä määrä on 0,38 prosenttia Itävallan bruttokansantulosta vuonna 2022. Koska sama luonnonkatastrofi katsotaan ’suureksi luonnonkatastrofiksi’ Tšekissä, Itävallan jättämä hakemus on tukikelpoinen rahoitettavaksi EUSR:stä maksettavalla rahoitusosuudella ilman erityistä kynnysarvoa.

(5) EUSR:stä myönnettävä rahoitusosuus lasketaan välittömien vahinkojen kokonaismäärän perusteella. Rahoitusosuutta saa käyttää ainoastaan EUSR-asetuksen 3 artiklassa määriteltyjen ensisijaisten hätä- ja pelastustoimien toteuttamiseen.

(6) Itävalta pyysi EUSR-asetuksen 4 a artiklan mukaisen ennakkomaksun maksamista. Alustavan arvioinnin perusteella komissio totesi, että EUSR:stä myönnettävän ennakkomaksun maksamisen edellytykset täyttyivät. Näin ollen 17. helmikuuta 2025

[1] Neuvoston asetus (EY) N:o 2012/2002, annettu 11 päivänä marraskuuta 2002, Euroopan unionin solidaarisuusrahaston perustamisesta (EYVL L 311, 14.11.2002, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/2012/oj).

annetulla komission täytäntöönpanopäätöksellä C(2025) 1124 myönnettiin 10 663 587 euron ennakkomaksu. Ennakkomaksu maksettiin Itävallalle 3. huhtikuuta 2025.

(7) Itävallassa esiintyi 12.–16. syyskuuta 2024 poikkeuksellisen rankkoja sateita, jotka aiheuttivat vakavia tulvia. Vaikutukset kohdistuivat erityisesti Ala-Itävaltaan, Ylä-Itävaltaan ja Wieniin. Joissakin osissa Ala-Itävaltaa sademäärä oli viidessä päivässä 300–420 mm. Koko Ala-Itävallan osavaltio julistettiin katastrofialueeksi. Tonavan varrella oli toteutettava suojaamistoimenpiteitä. Ala-Itävallassa jouduttiin evakuoimaan lähes 2 000 taloa, ja tuhannet kotitaloudet jäivät useiden päivien ajaksi ilman sähköä, juomavettä ja toimivaa jätevesijärjestelmää. Tulvat aiheuttivat Ala-Itävallassa viisi kuolonuhria, ja 24 ihmistä loukkaantui.

(8) Itävallan viranomaiset eivät pyytäneet apua Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismin kautta.

(9) Itävalta arvioi EUSR-asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tukikelpoisten toimien kustannuksiksi 394,1 miljoonaa euroa ja esitti kustannuksista toimityyppien mukaisesti jaotellun yhteenvedon. Suurin osa hätätoimien kustannuksista (277,4 miljoonaa euroa) koskee energia-, vesi- ja jätevesihuolto-, tietoliikenne-, liikenne-, terveydenhuolto- ja koulutusinfrastruktuurin ja -laitosten palauttamista toimintakuntoon. Toiseksi suurin osa kustannuksista (75,9 miljoonaa euroa) liittyy ennaltaehkäisevän infrastruktuurin turvaamiseen ja kulttuuriperinnön suojaamiseen. Kolmanneksi suurin osa kustannuksista (22 miljoonaa euroa) liittyy tilapäisiin majoitusjärjestelyihin ja pelastuspalveluihin. Katastrofialueen raivaamiseen liittyvät kustannukset ovat 18,8 miljoonaa euroa.

(10) Direktiivi 2007/60/EY[2] on saatettu kokonaisuudessaan osaksi Itävallan kansallista lainsäädäntöä vesilakiin (WRG) vuonna 2011 tehdyllä muutoksella.

(11) Hakemuksen jättöpäivänä Itävaltaa vastaan ei ollut käynnissä katastrofin luonteeseen liittyvän unionin lainsäädännön soveltamista koskevia rikkomusmenettelyjä.

(12) Itävallan viranomaiset ilmoittivat, että julkista infrastruktuuria ei Itävallassa ole yleensä vakuutettu. Näin ollen vakuutusten piiriin kuuluvia kustannuksia ei sisällytetty tukikelpoisiin kustannuksiin.

2.2 Puola – alueellinen luonnonkatastrofi: syyskuun 2024 tulvat

(1) Puola toimitti 29. marraskuuta 2024 hakemuksen, joka koski EUSR:stä maksettavaa rahoitusosuutta syyskuun 2024 tulvien takia toteutettujen hätä- ja pelastustoimien rahoittamiseen.

(2) Puola haki rahoitusosuutta EUSR:stä 12 viikon määräajan kuluessa siitä, kun katastrofi aiheutti ensimmäisen vahingon 11. syyskuuta 2024. Hakemus sisältää kaikki EUSR-asetuksen 4 artiklassa edellytetyt tiedot.

(3) Kyseessä on luonnonkatastrofi, joka kuuluu EUSR:n soveltamisalaan.

(4) Puolan viranomaiset esittivät hakemuksen EUSR-asetuksen 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ’alueellisen luonnonkatastrofin’ kriteerin perusteella. Sen mukaan alueellisella luonnonkatastrofilla tarkoitetaan mitä tahansa luonnonkatastrofia, jonka

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta, jäljempänä ’tulvadirektiivi’.

seurauksena tukikelpoisen valtion NUTS 2 -tason alueella syntyy välittömiä vahinkoja, joiden kustannukset ovat yli 1,5 prosenttia kyseisen alueen bruttokansantuotteesta (BKT). Puolan viranomaiset arvioivat katastrofista aiheutuneiden välittömien vahinkojen kokonaismääräksi 3,04 miljardia euroa. EUSR-asetuksen mukaan tilanteissa, joissa luonnonkatastrofi koskee useampia NUTS 2 -tason alueita, kynnysarvoa sovelletaan näiden alueiden keskimääräiseen BKT:hen painotettuna sen mukaan, mikä on kunkin alueen osuus kokonaisvahingosta. Välittömät vahingot ilmaistuna prosenttiosuutena Dolnośląskien, Opolskien, Śląskien ja Lubuskien voivodikuntien painotetusta BKT:stä ovat 8,46 prosenttia. Tämä määrä on yli 1,5 prosenttia Dolnośląskien, Opolskien, Śląskien ja Lubuskien voivodikuntien painotetusta keskimääräisestä BKT:stä.

(5) EUSR:stä myönnettävä rahoitusosuus lasketaan välittömien vahinkojen kokonaismäärän perusteella. Rahoitusosuutta saa käyttää ainoastaan EUSR-asetuksen 3 artiklassa määriteltyjen ensisijaisten hätä- ja pelastustoimien toteuttamiseen.

(6) Puola ei pyytänyt EUSR-asetuksen 4 a artiklan mukaisen ennakkomaksun maksamista.

(7) Lounais-Puolassa esiintyi 11.–16. syyskuuta 2024 rankkasateita, jotka johtivat useiden jokien tulvimiseen. Pahimmat vaikutukset kohdistuivat Dolnośląskien, Opolskien, Śląskien ja Lubuskien voivodikuntiin. Vettä tulvi lähes 10 600 asuinrakennukseen ja yli 2 000 maatalousrakennukseen. Katastrofi vaikutti suoraan yli 200 000 ihmiseen. Monet yritykset joutuivat keskeyttämään toimintansa tai vähentämään sitä merkittävästi, mikä johti huomattaviin taloudellisiin tappioihin.

(8) Puolan viranomaiset pyysivät apua Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismin kautta. Alueilla tarvittiin muun muassa desinfiointiaineita, kosteudenpoistimia, kumisaappaita, suojakäsineitä ja rokotteita. Apua saatiin Belgialta, Tanskalta, Saksalta, Liettualta, Slovenialta, Ruotsilta ja Itävallalta.

(9) Puola arvioi EUSR-asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tukikelpoisten toimien kustannuksiksi 2 755,2 miljoonaa euroa ja esitti kustannuksista toimityyppien mukaisesti jaotellun yhteenvedon. Suurin osa hätätoimien kustannuksista (2 721,3 miljoonaa euroa) koskee energia-, vesi- ja jätevesihuolto-, tietoliikenne-, liikenne-, terveydenhuolto- ja koulutusinfrastruktuurin ja -laitosten palauttamista toimintakuntoon. Toiseksi suurin osa kustannuksista (19,8 miljoonaa euroa) liittyy katastrofialueiden raivaamiseen. Kolmanneksi suurin osa kustannuksista (14,2 miljoonaa euroa) liittyy tilapäisiin majoitusjärjestelyihin ja pelastuspalveluihin.

(10) Direktiivi 2007/60/EY[3] on saatettu kokonaisuudessaan osaksi Puolan kansallista lainsäädäntöä.

(11) Hakemuksen jättöpäivänä Puolaa vastaan ei ollut käynnissä katastrofin luonteeseen liittyvän unionin lainsäädännön soveltamista koskevia rikkomusmenettelyjä.

(12) Puolan viranomaiset ilmoittivat, että vakuutusten piiriin kuuluvia kustannuksia ei sisällytetty tukikelpoisiin kustannuksiin.

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta, jäljempänä ’tulvadirektiivi’.

2.3 Tšekki – suuri luonnonkatastrofi: syyskuun 2024 tulvat

(1) Tšekki toimitti 4. joulukuuta 2024 hakemuksen, joka koski EUSR:stä maksettavaa rahoitusosuutta syyskuun 2024 tulvien takia toteutettujen hätä- ja pelastustoimien rahoittamiseen. Tšekki toimitti 4. huhtikuuta 2025 lisäselvennyksiä EUSR-hakemuksessa esitettyihin tietoihin.

(2) Tšekki haki rahoitusosuutta EUSR:stä 12 viikon määräajan kuluessa siitä, kun katastrofi aiheutti ensimmäisen vahingon 12. syyskuuta 2024. Hakemus sisältää kaikki EUSR-asetuksen 4 artiklassa edellytetyt tiedot.

(3) Kyseessä on luonnonkatastrofi, joka kuuluu EUSR:n soveltamisalaan.

(4) Tšekin viranomaiset arvioivat katastrofista aiheutuneiden välittömien vahinkojen kokonaismääräksi 2,82 miljardia euroa. Määrä ylittää Tšekkiin ”suurten luonnonkatastrofien” osalta sovellettavan kynnysarvon, joka on 0,6 prosenttia bruttokansantulosta. Tämä kynnysarvo oli 1,58 miljardia euroa vuonna 2024. Katastrofi katsotaan siten EUSR-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti ’suureksi luonnonkatastrofiksi’.

(5) EUSR:stä myönnettävä rahoitusosuus lasketaan välittömien vahinkojen kokonaismäärän perusteella. Rahoitusosuutta saa käyttää ainoastaan EUSR-asetuksen 3 artiklassa määriteltyjen ensisijaisten hätä- ja pelastustoimien toteuttamiseen.

(6) Tšekki ei pyytänyt EUSR-asetuksen 4 a artiklan mukaisen ennakkomaksun maksamista rahoitusosuudesta.

(7) Koko maa kärsi 12.–17. syyskuuta 2024 erittäin voimakkaista tuulista ja rankkasateista, jotka johtivat tulviin. Vakavimmat vahingot aiheutuivat Määrin Sleesian alueella ja Olomoucin alueella. Kymmeniä taloja ja noin 1 000 maantie- ja rautatiesiltaa sekä 2 000 kilometriä maanteitä ja junarataa tuhoutui tai vahingoittui. Vesi tulvi yli 350 kouluun. Yli 250 000 kotitaloutta jäi vaille sähköä, lämmitystä ja juomavettä. Tämän seurauksena jouduttiin evakuoimaan yli 13 000 ihmistä sekä useita sairaaloita. Tulvat johtivat myös kahdeksaan kuolonuhriin.

(8) Tšekin viranomaiset eivät pyytäneet apua Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismin kautta.

(9) Tšekki arvioi EUSR-asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tukikelpoisten toimien kustannuksiksi 1 699,5 miljoonaa euroa ja esitti kustannuksista toimityyppien mukaisesti jaotellun yhteenvedon. Suurin osa kustannuksista (1 583,9 miljoonaa euroa) koskee energia-, vesi- ja jätevesihuolto-, tietoliikenne-, liikenne-, terveydenhuolto- ja koulutusinfrastruktuurin ja -laitosten palauttamista toimintakuntoon. Toiseksi suurin osa kustannuksista (80 miljoonaa euroa) liittyy tilapäisiin majoitusjärjestelyihin ja pelastuspalveluihin. Kolmanneksi suurin osa kustannuksista (33,3 miljoonaa euroa) liittyy katastrofialueiden raivaamiseen. Neljänneksi suurin osa hätätoimien kustannuksista (2,4 miljoonaa euroa) liittyy ennaltaehkäisevän infrastruktuurin turvaamiseen ja kulttuuriperinnön suojaamiseen.

(10) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/60/EY on saatettu Tšekissä osaksi kansallista lainsäädäntöä pääasiassa lailla N:o 254/2001 Kok. (vesilaki), sellaisena kuin se on muutettuna. Tulvasuojelua käsitellään kyseisen lain IX osastossa.

(11) Hakemuksen jättöpäivänä Tšekkiä vastaan ei ollut käynnissä katastrofin luonteeseen liittyvän unionin lainsäädännön soveltamista koskevaa rikkomusmenettelyä.

(12) Tšekin viranomaiset eivät ilmoittaneet tukikelpoisille kustannuksille mitään vakuutusturvaa.

2.4 Slovakia – luonnonkatastrofi viereisessä valtiossa: syyskuun 2024 tulvat

(1) Slovakia toimitti 7. joulukuuta 2024 hakemuksen, joka koski EUSR:stä maksettavaa rahoitusosuutta syyskuun 2024 tulvien takia toteutettujen hätä- ja pelastustoimien rahoittamiseen.

(2) Slovakia haki rahoitusosuutta EUSR:stä 12 viikon määräajan kuluessa siitä, kun katastrofi aiheutti ensimmäisen vahingon 15. syyskuuta 2024. Hakemus sisältää kaikki EUSR-asetuksen 4 artiklassa edellytetyt tiedot.

(3) Kyseessä on luonnonkatastrofi, joka kuuluu EUSR:n soveltamisalaan.

(4) Slovakian viranomaiset jättivät hakemuksen EUSR-asetuksen 2 artiklan 4 kohdassa säädetyn ’viereisessä valtiossa’ tapahtuneeseen luonnonkatastrofiin liittyvän kriteerin perusteella. Kohdassa säädetään, että EUSR:n tuki voidaan ottaa käyttöön myös, kun kyseessä on tukikelpoisessa valtiossa tapahtunut luonnonkatastrofi, joka on suuri luonnonkatastrofi myös viereisessä tukikelpoisessa valtiossa. Slovakian arvion mukaan katastrofista aiheutuneiden välittömien vahinkojen kokonaismäärä on 84,3 miljoonaa euroa. Tämä määrä on 0,07 prosenttia Slovakian bruttokansantulosta vuonna 2022. Koska sama luonnonkatastrofi katsotaan ’suureksi luonnonkatastrofiksi’ Tšekissä, Slovakian jättämä hakemus on tukikelpoinen rahoitettavaksi EUSR:stä maksettavalla rahoitusosuudella ilman erityistä kynnysarvoa.

(5) EUSR:stä myönnettävä rahoitusosuus lasketaan välittömien vahinkojen kokonaismäärän perusteella. Rahoitusosuutta saa käyttää ainoastaan EUSR-asetuksen 3 artiklassa määriteltyjen ensisijaisten hätä- ja pelastustoimien toteuttamiseen.

(6) Slovakia ei pyytänyt EUSR-asetuksen 4 a artiklan mukaisen ennakkomaksun maksamista.

(7) Slovakiassa esiintyi 15. syyskuuta 2024 alkaen merkittäviä tulvia erityisesti Bratislavassa ja sen lähialueilla. Sekä Tonava- että Morava-jokien vedenkorkeus kohosi huomattavasti, joissakin paikoissa korkeimmalle yli 100 vuoteen. Kokonaissademäärä oli Záhorien alueella jopa 400 mm, mikä pahensi tilannetta. Merkittävimmät vahingot aiheutuivat pienemmissä joissa, joiden rantavallien kerrottiin rikkoutuneen, mikä pahensi tulvimista ja johti tuhoihin sekä maaseutu- että kaupunkialueilla. Teille, silloille ja muulle kriittiselle infrastruktuurille aiheutui vakavia vahinkoja, mikä vaikeutti hätätoimia.

(8) Slovakian viranomaiset eivät pyytäneet apua Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismin kautta.

(9) Slovakia arvioi EUSR-asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tukikelpoisten toimien kustannuksiksi 3,7 miljoonaa euroa ja esitti kustannuksista toimityyppien mukaisesti jaotellun yhteenvedon. Suurin osa hätätoimien kustannuksista (2,3 miljoonaa euroa) liittyy katastrofialueiden raivaamiseen. Toiseksi suurin osa kustannuksista (1,4 miljoonaa euroa) koskee energia-, vesi- ja jätevesihuolto- ja liikenneinfrastruktuurin ja -laitosten palauttamista toimintakuntoon

(10) Slovakia on saattanut direktiivin 2007/60/EY[4] osaksi kansallista lainsäädäntöään lailla nro 7/2010 Kok.

(11) Hakemuksen jättöpäivänä Slovakiaa vastaan ei ollut käynnissä katastrofin luonteeseen liittyvän unionin lainsäädännön soveltamista koskevaa rikkomusmenettelyä.

(12) Slovakian viranomaiset ilmoittivat, että vakuutusten piiriin kuuluvia kustannuksia ei sisällytetty tukikelpoisiin kustannuksiin.

2.5 Moldova – alueellinen luonnonkatastrofi: syyskuun 2024 tulvat

(1) Moldova toimitti 5. joulukuuta 2024 hakemuksen, joka koski EUSR:stä maksettavaa rahoitusosuutta syyskuun 2024 tulvien takia toteutettujen hätä- ja pelastustoimien rahoittamiseen.

(2) Moldova haki rahoitusosuutta EUSR:stä 12 viikon määräajan kuluessa siitä, kun katastrofi aiheutti ensimmäisen vahingon 14. syyskuuta 2024. Hakemus sisältää kaikki EUSR-asetuksen 4 artiklassa edellytetyt tiedot.

(3) Kyseessä on luonnonkatastrofi, joka kuuluu EUSR:n soveltamisalaan.

(4) Moldovan viranomaiset esittivät hakemuksen EUSR-asetuksen 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ’alueellisen luonnonkatastrofin’ kriteerin perusteella. Sen mukaan alueellisella luonnonkatastrofilla tarkoitetaan mitä tahansa luonnonkatastrofia, jonka seurauksena tukikelpoisen valtion NUTS 2 -tason alueella syntyy välittömiä vahinkoja, joiden kustannukset ovat yli 1,5 prosenttia alueen bruttokansantuotteesta (BKT). Moldovan viranomaiset arvioivat katastrofista aiheutuneiden välittömien vahinkojen kokonaismääräksi 7,8 miljoonaa euroa. EUSR-asetuksen mukaan tilanteissa, joissa luonnonkatastrofi koskee useampia NUTS 2 -tason alueita, kynnysarvoa sovelletaan näiden alueiden keskimääräiseen BKT:hen painotettuna sen mukaan, mikä on kunkin alueen osuus kokonaisvahingosta. Välittömät vahingot ilmaistuna prosenttiosuutena Keski-Moldovan ja Etelä-Moldovan NUTS2-alueiden painotetusta BKT:stä ovat 51,74 prosenttia. Tämä määrä on yli 1,5 prosenttia Keski-Moldovan ja Etelä-Moldovan alueiden painotetusta keskimääräisestä BKT:stä.

(5) EUSR:stä myönnettävä rahoitusosuus lasketaan välittömien vahinkojen kokonaismäärän perusteella. Rahoitusosuutta saa käyttää ainoastaan EUSR-asetuksen 3 artiklassa määriteltyjen ensisijaisten hätä- ja pelastustoimien toteuttamiseen.

(6) Moldova käy liittymisneuvotteluja unionin kanssa ja voi näin ollen saada tukea EUSR:stä. Koska se ei kuitenkaan ole EU:n jäsenvaltio, se ei voi saada EUSR-asetuksen 4 a artiklan mukaista ennakkomaksua.

(7) Moldovan Cantemirin, Hincestin, Leovan, Strasenin, Florestin ja Telenestin alueilla koettiin 14.–16. syyskuuta 2024 rankkasateita, joista seurasi tulvia. Katastrofi vaikutti yli 200 000 ihmiseen. Tulvat vahingoittivat 20:tä siltaa, 8:aa oppilaitosta ja useita julkisia rakennuksia tai tuhosivat ne. Vesi tulvi kymmeniin taloihin ja kellareihin, ja yli 60 ihmistä jouduttiin pelastamaan.

(8) Moldovan viranomaiset eivät pyytäneet apua Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismin kautta.

[4] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta, jäljempänä ’tulvadirektiivi’.

(9) Moldova arvioi EUSR-asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tukikelpoisten toimien kustannuksiksi 7,2 miljoonaa euroa ja esitti kustannuksista toimityyppien mukaisesti jaotellun yhteenvedon. Lähes kaikki hätätoimien kustannukset liittyvät liikenne- ja koulutusinfrastruktuurin ja -laitosten toimintakuntoon palauttamiseen.

(10) Direktiivi 2007/60/EY[5] on saatettu osittain osaksi Moldovan kansallista lainsäädäntöä.

(11) Moldovan viranomaiset ilmoittivat, että vakuutusten piiriin kuuluvia kustannuksia ei sisällytetty tukikelpoisiin kustannuksiin.

2.6 Bosnia ja Hertsegovina – suuri luonnonkatastrofi: lokakuun 2024 tulvat

(1) Bosnia ja Hertsegovina toimitti 27. joulukuuta 2024 hakemuksen, joka koski EUSR:stä maksettavaa rahoitusosuutta syyskuun 2024 tulvien takia toteutettujen hätä- ja pelastustoimien rahoittamiseen.

(2) Bosnia ja Hertsegovina haki rahoitusosuutta EUSR:stä 12 viikon määräajan kuluessa siitä, kun katastrofi aiheutti ensimmäisen vahingon 4. lokakuuta 2024. Hakemus sisältää kaikki EUSR-asetuksen 4 artiklassa edellytetyt tiedot.

(3) Kyseessä on luonnonkatastrofi, joka kuuluu EUSR:n soveltamisalaan.

(4) Bosnia ja Hertsegovinan viranomaiset arvioivat katastrofista aiheutuneiden välittömien vahinkojen kokonaismääräksi 841,85 miljoonaa euroa. Määrä ylittää Bosnia ja Hertsegovinaan ”suurten luonnonkatastrofien” osalta sovellettavan kynnysarvon, joka on 0,6 prosenttia bruttokansantulosta. Tämä kynnysarvo oli 138,33 miljoonaa euroa vuonna 2024. Katastrofi katsotaan siten EUSR-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti ’suureksi luonnonkatastrofiksi’.

(5) EUSR:stä myönnettävä rahoitusosuus lasketaan välittömien vahinkojen kokonaismäärän perusteella. Rahoitusosuutta saa käyttää ainoastaan EUSR-asetuksen 3 artiklassa määriteltyjen ensisijaisten hätä- ja pelastustoimien toteuttamiseen.

(6) Bosnia ja Hertsegovina käy liittymisneuvotteluja unionin kanssa ja voi näin ollen saada tukea EUSR:stä. Koska se ei kuitenkaan ole EU:n jäsenvaltio, se ei voi saada EUSR-asetuksen 4 a artiklan mukaista ennakkomaksua.

(7) Bosnia ja Hertsegovina kärsi 3.–17. lokakuuta 2024 rankkasateista, jotka aiheuttivat tuhoisia äkkitulvia, maanvyörymiä ja tulvimista maan keski-, etelä- ja länsiosissa. Vakavimmat vahingot aiheutuivat Hertsegovina-Neretvan, Keski-Bosnian ja Zenica-Dobojn kantonissa sekä kantonissa 10. Sähkökatkot jatkuivat useita päiviä, sekä lankapuhelin- että matkapuhelinpalveluissa oli häiriöitä, minkä lisäksi maantie- ja rautatieliikenne keskeytyivät kokonaan. Tämä aiheutti asuin- ja liikerakennuksiin sekä liikenne-, vesi- ja jätevesijärjestelmiin liittyviä vakavia aineellisia ja taloudellisia vahinkoja. Tulvat johtivat 27 kuolonuhriin, minkä lisäksi 22 henkilöä loukkaantui. Monet perheet joutuivat lähtemään kodeistaan, ja heidät ohjattiin hätämajoitukseen.

(8) Bosnia ja Hertsegovinan viranomaiset pyysivät 5. lokakuuta 2024 apua Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismin kautta. Pyyntöön vastasi yhteensä kahdeksan jäsenvaltiota ja viisi osallistujavaltiota.

[5] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta, jäljempänä ’tulvadirektiivi’.

(9) Bosnia ja Hertsegovina arvioi EUSR-asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tukikelpoisten toimien kustannuksiksi 792,15 miljoonaa euroa ja esitti kustannuksista toimityyppien mukaisesti jaotellun yhteenvedon. Suurin osa kustannuksista (782,93 miljoonaa euroa) koskee energia-, vesi- ja jätevesihuolto-, tietoliikenne-, liikenne-, terveydenhuolto- ja koulutusinfrastruktuurin ja -laitosten palauttamista toimintakuntoon. Toiseksi suurin osa kustannuksista (5,68 miljoonaa euroa) liittyy tilapäisiin majoitusjärjestelyihin ja pelastuspalveluihin. Kolmanneksi suurin osa kustannuksista (3,45 miljoonaa euroa) liittyy katastrofialueiden raivaamiseen. Neljänneksi suurin osa hätätoimien kustannuksista (yli 82 410 euroa) liittyy ennaltaehkäisevän infrastruktuurin turvaamiseen ja kulttuuriperinnön suojaamiseen.

(10) Direktiivin 2007/60/EY saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on Bosnia ja Hertsegovinassa parhaillaan käynnissä.

(11) Bosnia ja Hertsegovinan viranomaiset ilmoittivat, että vakuutusten piiriin kuuluvia kustannuksia ei sisällytetty tukikelpoisiin kustannuksiin.

2.7 Päätelmät

Edellä esitettyjen seikkojen ja toimitettujen tietojen arvioinnin perusteella komissio katsoo, että Itävallan, Puolan, Tšekin, Slovakian, Moldovan ja Bosnia and Hertsegovinan toimittamissa hakemuksissa tarkoitetut katastrofit täyttävät EUSR:n varojen käyttöönotolle EUSR-asetuksessa säädetyt edellytykset.

3. RAHOITUS

Vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta 17 päivänä joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093[6], jäljempänä ’rahoituskehysasetus’, nojalla EUSR:stä voidaan ottaa käyttöön varoja solidaarisuus- ja hätäapuvarauksen yhteydessä. Talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien etenemissuunnitelma uusien omien varojen käyttöönottamiseksi, 16 päivänä joulukuuta 2020 tehdyn Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välisen toimielinten sopimuksen[7] 10 kohdassa vahvistetaan menettelyt, jotka koskevat varojen käyttöönottoa EUSR:stä solidaarisuus- ja hätäapuvarauksen yhteydessä.

Koska EUSR on perustettu solidaarisuuden tukemiseksi, komissio katsoo, että tuen olisi oltava porrasteista. Näin ollen siihen osaan vahingoista, joka ylittää **’suurille luonnonkatastrofeille’** asetetun EUSR:n varojen käyttöönoton kynnysarvon (eli 0,6 % BKTL:sta tai 3 miljardia euroa vuoden 2011 hintoina sen mukaan, kumpi näistä määristä on pienempi; vrt. EUSR-asetuksen 2 artiklan 2 kohta), olisi sovellettava suurempaa tuki-intensiteettiä kuin siihen osaan vahingoista, joka jää kynnysarvon alle. Tämä tarkoittaa, että ’suuren luonnonkatastrofin’ edellytykset täyttävästä katastrofista kärsivälle maalle myönnettävän tuen määrä lasketaan laskemalla yhteen seuraavat kaksi määrää: 2,5 prosenttia kynnysarvon alittavasta välittömien vahinkojen kokonaismäärästä ja 6 prosenttia kynnysarvon ylittävästä välittömien vahinkojen kokonaismäärän osuudesta.

’Alueellisten luonnonkatastrofien’ johdosta maksettavien tukimäärien määrittämiseen sovellettava tukiprosentti, joka jää alle kansallisen kynnysarvon, on 2,5 prosenttia välittömien vahinkojen kokonaismäärästä. Kun tukea EUSR:stä haetaan ’**viereistä valtiota**’ koskevan

[6] EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.

[7] EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

kriteerin perusteella, välittömien vahinkojen kokonaismäärälle ei ole asetettu kynnysarvoja. Kun katastrofiin haetaan tukea ’viereistä valtiota’ koskevan kriteerin perusteella, sen johdosta maksettavan tukimäärän määrittämiseen sovellettava tukiprosentti on sama kuin alueellisen katastrofin osalta eli 2,5 prosenttia välittömien vahinkojen kokonaismäärästä. EUSR:n rahoitusosuuden määrä ei saa ylittää tukikelpoisten toimien arvioituja kokonaiskustannuksia.

EUSR:stä myönnettävän tuen laskutapa on määritelty rahaston vuosikertomuksessa (2002–2003), ja neuvosto ja Euroopan parlamentti ovat hyväksyneet sen.

Komissio ehdottaa näin ollen budjettivallan käyttäjälle seuraavien määrien käyttöönottoa:

Katastrofi	*Välittömien vahinkojen kokonaismäärä (euroa)*	*Sovellettu katastrofin kynnysarvo (euroa)*	*2,5 % kaikista välittömistä vahingoista (suureen katastrofiin sovelletta vaan kynnysarvoon asti) (euroa)*	*6 % välittömistä vahingoista suureen katastrofiin sovellettavan kynnysarvon ylittävältä osuudelta (euroa)*	*2,5 % välittömien vahinkojen kokonaismäärästä*	*Ehdotetun tuen kokonaismäärä (euroa)*	*Maksettu ennakkomaksu (euroa)*	*Jäljellä oleva määrä (euroa)*
Itävalta – tulvat (katastrofi viereisessä valtiossa)	*1 711 563 002*	*Ei sovelleta*	*Ei sovelleta*	*Ei sovelleta*	*42 789 075*	*42 789 075*	*10 663 587*	*32 125 488*
Puola – tulvat (alueellinen katastrofi)	*3 039 957 574*	*538 909 893*	*Ei sovelleta*	*Ei sovelleta*	*75 998 939*	*75 998 939*	*Ei sovelleta*	*75 998 939*
Tšekki (suuri katastrofi)	*2 821 143 019*	*1 579 680 000*	*39 492 000*	*74 487 781*	*Ei sovelleta*	*113 979 781*	*Ei sovelleta*	*113 979 781*
Slovakia – tulvat (katastrofi viereisessä valtiossa)	*84 327 482*	*Ei sovelleta*	*Ei sovelleta*	*Ei sovelleta*	*2 108 187*	*2 108 187*	*Ei sovelleta*	*2 108 187*
Moldova – tulvat (alueellinen katastrofi)	*7 807 840*	*226 331*	*Ei sovelleta*	*Ei sovelleta*	*195 196*	*195 196*	*Ei sovelleta*	*195 196*
Bosnia ja Hertsegovina - tulvat (suuri katastrofi)	*841 851 670*	*138 325 000*	*3 458 125*	*42 211 600*	*Ei sovelleta*	*45 669 725*	*Ei sovelleta*	*45 669 725*
					YHTEENSÄ	*280 740 903*	*10 663 587*	*270 077 316*

Vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta annetun asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093[8] muuttamisesta 29 päivänä helmikuuta 2024 annetussa neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) 2024/765 jaetaan solidaarisuus- ja hätäapuvaraus kahteen erilliseen välineeseen: eurooppalaiseen solidaarisuusvaraukseen ja hätäapuvaraukseen. Eurooppalaisen solidaarisuusvarauksen vuotuinen määrä on 1 016 miljoonaa euroa (vuoden 2018 hintoina eli 1 167,1 miljoonaa euroa vuoden 2025 hintoina), ja siitä annettavalla avulla vastataan EUSR:n kattamiin hätätilanteisiin.

[8] Neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/765, annettu 29 päivänä helmikuuta 2024, vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta annetun asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093 muuttamisesta (EUVL L, 2024/765, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj).

EUSR-asetuksen 3 artiklan 7 kohdan ja muutetun rahoituskehysasetuksen 9 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti EUSR:n vuotuisista määrärahoista asetetaan kunkin vuoden lokakuun 1. päivänä käyttöön 25 prosenttia (eli 291,8 miljoonaa euroa vuonna 2025).

Lisäksi EUSR-asetuksen 4 a artiklan 4 kohdan mukaisesti EU:n vuoden 2025 yleiseen talousarvioon on jo otettu 50 000 000 euroa (maksusitoumus- ja maksumäärärahoina) mahdollisten ennakkomaksujen maksamista varten.

Rahoituskehysasetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti kaikki sellaiset osuudet vuotuisesta määrästä, joita ei ole käytetty tiettynä vuonna n, ovat käytettävissä vuoteen n+1 asti. Sen vuoksi vuodelta 2024 on siirretty 194,3 miljoonaa euroa.

Näin ollen EUSR:stä voidaan tässä vaiheessa käyttää enintään 908,95 miljoonaa euroa (ilman ennakkomaksuvarausta ja 1. lokakuuta käyttöön saatavaa määrää). Tämän käyttöönoton jälkeen on käytettävissä 980,64 miljoonaa euroa tulevia käyttöönottoja varten.

EUSR:stä käytettävissä oleva määrä vuonna 2025 (euroa):	
EUSR:n vuotuiset kokonaismäärärahat v. 2025 (ml. lokakuun 1. päivän erä)	1 167 064 638
Vuodelta 2024 siirretty määrä (ml. käyttämättömät ennakkomaksut) (+)	194 316 161
Ennakkomaksuihin varatut määrärahat (–)	50 000 000
Espanjalle ja Itävallalle jo maksettu määrä (−)	110 663 587
Vasta 1. lokakuuta jälkeen käytettävissä oleva määrä (−)	291 766 160
Tällä hetkellä käytettävissä oleva kokonaismäärä (ilman ennakkomaksuvarausta ja lokakuun 1. päivän erää)	908 951 052
Tämän käyttöönottopäätöksen nojalla käyttöön otettavaksi ehdotettu määrä (vain jäljellä oleva määrä)	270 077 316
Tulevia hakemuksia (myös ennakkomaksuja ja lokakuun 1. päivän erää) varten jäljelle jäävä määrä	980 639 896

2025/0138 (BUD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin solidaarisuusrahaston varojen käyttöönotosta tuen antamiseksi Itävallalle, Puolalle, Tšekille, Slovakialle ja Moldovalle syyskuussa 2024 esiintyneiden tulvien johdosta ja Bosnia ja Hertsegovinalle lokakuussa 2024 esiintyneiden tulvien johdosta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottavat huomioon Euroopan unionin solidaarisuusrahaston perustamisesta 11 päivänä marraskuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2012/2002[9] ja erityisesti sen 4 artiklan 3 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välillä 16 päivänä joulukuuta 2020 tehdyn toimielinten sopimuksen talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien etenemissuunnitelma uusien omien varojen käyttöönottamiseksi[10], ja erityisesti sen 10 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Euroopan unionin solidaarisuusrahaston, jäljempänä ’rahasto’, tavoitteena on antaa unionille mahdollisuus reagoida nopeasti, tehokkaasti ja joustavasti hätätilanteisiin osoittaakseen solidaarisuutta suurten tai alueellisten luonnonkatastrofien tai vakavien kansanterveysuhkien kohteeksi joutuneiden alueiden väestöä kohtaan.

(2) Rahasto ei saa ylittää neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093[11] 9 artiklassa vahvistettuja enimmäismääriä.

(3) Itävalta toimitti 29 päivänä marraskuuta 2024 hakemuksen rahaston varojen käyttöönottamiseksi syyskuussa 2024 esiintyneiden tulvien vuoksi.

(4) Puola toimitti 29 päivänä marraskuuta 2024 hakemuksen rahaston varojen käyttöönottamiseksi syyskuussa 2024 esiintyneiden tulvien vuoksi.

(5) Tšekki toimitti 4 päivänä joulukuuta 2024 hakemuksen rahaston varojen käyttöönottamiseksi syyskuussa 2024 esiintyneiden tulvien vuoksi.

(6) Slovakia toimitti 7 päivänä joulukuuta 2024 hakemuksen rahaston varojen käyttöönottamiseksi syyskuussa 2024 esiintyneiden tulvien vuoksi.

[9] EYVL L 311, 14.11.2002, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/2012/oj.

[10] EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

[11] Neuvoston asetus (EU, Euratom) 2020/2093, annettu 17 päivänä joulukuuta 2020, vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta (EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj).

(7) Moldova toimitti 5 päivänä joulukuuta 2024 hakemuksen rahaston varojen käyttöönottamiseksi syyskuussa 2024 esiintyneiden tulvien vuoksi.

(8) Bosnia ja Hertsegovina toimitti 27 päivänä joulukuuta 2024 hakemuksen rahaston varojen käyttöönottamiseksi lokakuussa 2024 esiintyneiden tulvien vuoksi.

(9) Mainitut hakemukset täyttävät asetuksen (EY) N:o 2012/2002 4 artiklassa säädetyt edellytykset rahoitusosuuden myöntämiseksi rahastosta.

(10) Sen vuoksi rahastosta olisi otettava käyttöön varoja rahoitusosuuden myöntämiseksi Itävallalle, Puolalle, Tšekille, Slovakialle, Moldovalle ja Bosnia ja Hertsegovinalle.

(11) Jotta rahaston varat saataisiin käyttöön mahdollisimman nopeasti, tätä päätöstä olisi sovellettava siitä päivästä, jona se hyväksytään,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Unionin yleisessä talousarviossa otetaan käyttöön Euroopan unionin solidaarisuusrahaston varoja maksusitoumus- ja maksumäärärahoina luonnonkatastrofeihin liittyen seuraavasti:

(a) Itävallalle myönnetään 42 789 075 euroa syyskuussa 2024 esiintyneiden tulvien johdosta;

(b) Puolalle myönnetään 75 998 939 euroa syyskuussa 2024 esiintyneiden tulvien johdosta;

(c) Tšekille myönnetään 113 979 781 euroa syyskuussa 2024 esiintyneiden tulvien johdosta;

(d) Slovakialle myönnetään 2 108 187 euroa syyskuussa 2024 esiintyneiden tulvien johdosta;

(e) Moldovalle myönnetään 195 196 euroa syyskuussa 2024 esiintyneiden tulvien johdosta;

(f) Bosnia ja Hertsegovinalle myönnetään 45 669 725 euroa lokakuussa 2024 esiintyneiden tulvien johdosta.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan [*sen hyväksymispäivästä*][*].

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*

[*] Parlamentti lisää päivämäärän ennen julkaisemista EUVL:ssä.